СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L Ч. 120. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го ТРАВНЯ 1950. No. 120. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 25, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

КОНВЕНЦІЯ У.Н.С. ДОМАГАЄТЬСЯ „МАКСИМАЛЬНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ" УКРАЇНСЬКИМ ВИЗВОЛЬНИМ ЗМАГАННЯМ

В ТЕЛЕГРАМАХ ДО ПРЕЗИДЕНТА І СЕКРЕТАРЯ СТЕЙТУ У. Н. СОЮЗ ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА ВАЖЛИВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ БОРОТЬБИ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ ДЕМОКРАТІЇ

Клівленд, Огайо, 24 травня. (Телефоном) — „Боротьба українського народу за залізною заслоною, очолювана і символізована легендарною Українською Повстанською Армією, заслуговує на найвище признання і максимальну та всебічну допомогу з боку вільних націй світу, зі Злученими Державами Америки на чолі" — стверджується в телеграмі XXII. Конвенції Українського Народного Союзу до президента Трумана. „Ми закликаємо Вас зокрема дати всю можливу тільки моральну і матеріяльну допомогу нашої країни визвольним змаганням українського народу, без успішного завершення яких не можна сподіватись перемоги демократії та встановлення тривкого миру в світі" — сказано в листі Конвенції до державного секретаря Діна Ачесона.

Т[illegible] до президента Трумана і лист до секретаря Ачесона приявні на конвенції делегати УНСоюзу ухвалили вчора на післяполудневій сесії маніфестаційно, встаючи з місць. В телеграмі і листі, що були негайно вислані до Вашингтону, Конвенція висловлює свою вдячність Президентові і урядові Злучених Держав за їх заходи для запевнення максимальної оборони нашої країни перед наявною загрозою большевизму та запевняє їм свою повну піддержку в дальших зусиллях в цьому напрямі. Звертаючи увагу керівників закордонної політики нашої країни на „історично-традиційну і духово-культурну приналежність українського народу до Заходу" та на його історичну вже боротьбу проти комунізму, Конвенція називає український нарід найбільшим американським союзником за залізною заслоною, що цілком логічно заслуговує на максимальну американську допомогу. Конвенція зокрема вважає за необхідне поширити на Україну та її нарід Доктрину Трумана, а в листі до державного секретаря Ачесона рекомендує поставити в нашій закордонній політиці на перше місце справедливість, бо вона є головною передумовою тривкого миру.

(Тексти телеграми і листа в дослівному українському перекладі на стор. 3).

ТРЕТІЙ ДЕНЬ НАРАД

Клівленд, 24. травня. (Телефоном). — Третій день нарад XXII. Конвенції УНСоюзу започатковано відчитанням та прийняттям протоколу нарад з попереднього дня. З черги голова Статутової Комісії, д-р Володимир Галан, зреферував проєкти змін і поправок статуту УНСоюзу. В цій хвилині (год. 11-та рано) рішено, що кількість контрольорів УНСоюзу має складатися дальше з 5 осіб, з тим тільки, що мінімальну потребу контролі обмежено до одного разу в році, а не два рази, як це було досі. Конвенція продовжується з питомою їй серіозністю та речевістю. Місцева американська преса віддає їй велику увагу, зокрема відносно телеграми до президента Трумана і листа до секретаря Ачезона.

ВИР ЖИТТЯ ЗА МЕРТВИМИ ЧИСЛАМИ У.Н.СОЮЗУ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА РОМАНА СЛОБОДЯНА ПРО МАЙНО ТА ГОСПОДАРКУ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЗВІТИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ І ДИСКУСІЯ НАД НИМИ В ДРУГОМУ ДНІ КОНВЕНЦІЇ

Клівленд, Огайо, 24. травня. (Телефоном). — Вчора, в другому дні XXII. Конвенції Українського Народного Союзу, на пополудневій сесії продовжувано звіти Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головних Радних. — „Подані в мойому звіті довгі ряди цифер і їх підсумки не належать до дуже інтересної лектури, що найменше не для кожного", — твердив головний касієр Роман Слободян — „але хто вміє читати числа і їх категоріями думати, той відкриє в цьому звіті найбільш вимовний образ стану, господарства, розвитку і дальших можливостей цеї великої організації. За цими бо, здавалося б, мертвими числами можна побачити в цілій його повноті той кипучий вир життя, яким позначилася історія Українського Народного Союзу в звітових чотирьох роках" — твердив звітодавець, доказуючи це своїми виясненнями скомплікованих і багатоциферних табель касового звіту.

РОМАН СЛОБОДЯН
Головний касієр УНС

ІНЖ. В. КОССАР ВІТАЄ У. Н. СОЮЗ ВІД УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Звіти Головного Уряду перервано великою кількістю привітів, що все ще напливають від поодиноких українських установ та осіб. Особистий привіт від українців Канади передав інж. Володимир Коссар. Він говорив як голова Краєвої Екзекутиви Українського Національного Об'єднання (УНО), що завжди змагало до якнайтіснішої співпраці українців на американському континенті, що й призвело до створення Пан-Американської Української Конференції. Промовець зокрема підкреслював ідейну спорідненість УНО в Канаді і УНС в ЗДА, головно як йдеться про наставлення до України, українських змагань та допомоги для них. Складаючи окремий привіт від Українського Осередку Культури і Освіти, інж. В. Коссар висловив УНС-ові запевнення глибокої вдячности цеї інституції за всю ту моральну і матеріяльну допомогу, яку вона одержує від УНСоюзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА РОМАНА СЛОБОДЯНА

Головний Касієр на початку ствердив, що звіт фінансової господарки УНСоюзу приготований на підставі річних замкнень, які кожного року висилано до асекураційних департаментів різних стейтів ЗДА і провінцій Канади.

Фінансовий звіт складається з шістьох колон. Перша колона складається з таких фондів: фонду посмертного нових родів обезпечення, фонду посмертного старого роду і фонду резервового. Друга колона, це фонд запомоговий, третя колона, це фонди народний, сирітський і фонд Згоди Братств, а четверта колона, це фонд посмертний молодечого департаменту. П'ята колона складається з чотирох фондів, а то: — фонду адміністраційного старших членів, фонду адміністраційного молодечого департаменту, фонду обезпеки інвестицій і смертности та фонду конвенційного. Остання колона — це загальні зіставлення всіх фондів. Щоб мати точніший перегляд чотирохлітніх зіставлень, подано кожний рік у кожній колоні окремими цифрами, а потім всі чотири роки разом.

Місячні вкладки від членів

Найбільшою позицією в доходах є місячні вкладки від членів, а саме, $4,354,973.76. В цій сумі є вчислена дивіденда за членів, обезпечених в молодечім департаменті в клясах 1, 2 і 3, і перенос резерви за переписаних членів з молодечого департаменту до інших кляс обезпечення. За минулих чотири роки зібрано місячних вкладок на суму $97,808.09 більше ніж за попередніх п'ять років.

(Докінчення на стор. 4.)

БЮРО ІНВЕСТИГАЦІЙ ЗНАЄ КОЖНОГО КОМУНІСТА

Вашингтон, 23 травня. — Генеральний прокуратор Дж. Гаверд МкҐрет виявив, що Федеральне Бюро Інвестигацій знає кожного комуніста в Злучених Державах і що ні один з них не є приміщений на праці в федеральнім уряді. Це сказав МкҐрет на обіді Конференції над Громадянством. Він назвав фантастичними оповідання про переповнення урядових становищ комуністами і згадав за оцінку голови Еф Бі Ай, Дж. Едгара Гувера, що в Злучених Державах є 55,000 партійних комуністів.

ВІДКРИЛИ СПІЛЬНИКА ФУКСА В ЗДА.

Филаделфія. — Поліція арештувала і віддала окружному федеральному судові на переслухання Ґері Ґолда, запідозреного в шпигунстві атомової сили. Після переслухання суд рішив придержати Ґолда в тюрмі і зажадав $100,000 запоруки за його тимчасове звільнення. Негайно потім оприлюднено у Вашинґтоні комунікат департаменту справедливости і Федерального Бюра Інвестигацій, що Ґолд був спільником підчас шпигунства британського науковця д-ра Клавза Фукса, якого засудив лондонський суд за видання атомових тайн Росії. Ґолд був посередником між совєтськими шпигами в Америці і Фуксом. Ці справи виявив сам Фукс, коли до нього приїхали агенти з Еф Бі Ай. Він дав точні інформації про Ґолда, а тепер Ґолд признався, що він справді співпрацював з Фуксом.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГАДУЄ, ЩО НЕ МОЖНА УСТУПАТИ ПЕРЕД РОСІЄЮ.

Вашингтон. — У промові до членів Конференції над Громадянством на травнику перед Білим Домом президент сказав, що нема вищої почести ніж бути громадянином Злучених Держав, бо Америка дає людині більше прав ніж кожна інша країна світу. Вагато людей самі не знають, що вони мають. „Ось наспіла картка з Лон Анджелес, в якій людина пише, щоб піддатися Росії. Вона пише, що краще втратити волю ніж життя... Це є всупереч того, що сказав Петрик Генрі... Отже є ще такі люди в нашій країні. Я знаю, що ви постараєтеся за те, щоб більше таких одиниць в нас не було. Я надіюсь, що ви це зробите" — взивав президент зібраних.

ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС ЗАКЛЮЧИЛО УГОДУ З ЮНІЄЮ НА ПЯТЬ РОКІВ.

Дітройт. — Підприємство Дженерал Моторс Корпорейшен заключило з юнією автомобілевих робітників умову, що робітники будуть працювати без страйку впродовж пяти років. Юнія добилася підвишки 4 центів на годину, після чого може прийти ступнева підвишка до 35 ц. Сума всіх фінансових здобутків обрахована на 19 ц. Умова обіймає теж місячну пенсію по $100 для робітників після 65 року життя.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛИЛА БІЛІОН НА ОБОРОНУ.

Палата репрезентантів ухвалила біліон долярів на оборону країни, приймаючи всі домагання комісії збройних сил майже без дискусії. У програмі передбачено модернізацію фльоти і побудову атомової субмарини, крім інших проєктів, обговорених комісією.

Голова ген. штабу повітряних сил, генерал Гойт С. Ванденберґ, оприлюднив плян реорганізації розподілу континентальної повітряної команди. Замість теперішних шість оборонних округів має бути зорганізованих чотири округи. Переміна забере кілька місяців часу.

ХОР „ДУМКА" МИСТЕЦЬКОЮ АТРАКЦІЄЮ РЕЛІҐІЙНОГО СВЯТА У ВАШИНҐТОНІ.

Вашингтон. — З нагоди посвячення угольного каменя під будову української католицької духовної семинарії (Гервуд Ровд і Тейлор Стріт) у Вашинґтоні в неділю 28 травня, улаштовує хор „Думка" окремий концерт того самого дня в год. 5 попол. в залі Найтс оф Коломбус, під ч. 911 при 10 вулиці. Перед тим, в год. 11 ранку співатиме хор підчас архієрейської Богослужби в катедрі Нешенел Шрайн (теж при Гервуд Ровд), після чого буде влаштований святочний обід в год. 2 в гімнастичній залі Католицького Університету. На свято заповіли свій приїзд українські громади з ближчих і дальших закутин, тому хор „Думка" надіється великого здвигу на своїй імрезі, Замітним є факт, що управу хору обняв Володимир Божик, якого імя вславилося підчас ріжних виступів його хору на скитальщині в Европі. Участь в концерті візьмуть теж такі артистичні сили, як Барітон Теодор Терен та піяністка Леся Вахнянин, крем дотеперішніх хорових солістів.

СКИТАЛЕЦЬ ДАЛЕКОГО СХОДУ В ПЕРЕЇЗДІ ЧЕРЕЗ НЮ ЙОРК.

У переїзді через Ню Йорк до Аргентини, колишній представник Українського Репрезентативного Комітету в Евакуаційнім Центрі Обєднаних Держав на Филипинах, А. В. Шайдицький, відвідав редакцію „Свободи", а опісля відбув конференцію в Українськім Конґресовім Комітеті. Там склав він подяку Пан-Американській Українській Конференції за її старання для вирятування українських поселенців на Далекому Сході перед наступаючими китайськими комуністами. Старання почалаП.А.У. Конференція ще в 1948 р. при співпраці генерального секретаря Степана Шумейка в департаменті стейту у Вашинґтоні. Американські кораблі перевезли скитальців з загроженої смуги. Серед них було 153 українських втікачів, яким вдалося врятувати життя. ПАУК через свого урядовця д-ра В. Шандора давав евакуованим на Филипинах моральну підмогу, втримуючи з ними листування і висилаючи їм літературу та газети та уможливляючи їм звязок з іншими українським осередками. Матеріяльну допомогу давав їм З.У.А. Допомоговий Комітет з Филаделфії.

ЗАХІД ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД СОВЄТІВ РОЗПУЩЕННЯ СХІДНО-НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ, БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ОБВИНУВАЧУЮТЬ СОВЄТІВ В ПОРУШЕННІ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Вашингтон, 24 травня. Злучені Держави Америки, в порозумінні з Британією і Францією, звернулися окремою нотою до уряду Совєтського Союзу, домагаючись розпущення створеної і озброєної на військовий лад східно-німецької „народної поліції", вважаючи її порушенням цілого ряду совєтських міжнародно-договірних зобов'язань. Протест був ухвалений на конференції західних великодержавних міністрів в Лондоні, а поспіх його проголошення зв'язується зі зоповідженою вже на найближчу неділю демонстрацією комуно-німецької „молоді" в Берліні. Америка, Британія і Франція в переданих совєтському міністерству закордонних справ нотах домаються „в інтересі миру негайного" розв'язання совєтської східно-німецької поліції і міліції, кількість якої подається на 50,000. В американській ноті звертається увагу на розбіжність в московських „словних протестах" в користь миру та акціями, в роді цего останнього „порушення своїх врочистих міжнародних зобов'язань". В західних нотах називається п'ять окремих чотиро-державних договорів, що їх Совєти зламали своєю поліційною політикою в Німеччині. В американській ноті стверджується, що східно-німецька поліція „не є звичайною поліцією і не має звичайних поліційних обов'язків", до яких напевно не було б потрібно піхотного, артилерійського і летунського вишколу, який вона переходить, ані кулеметів, гармат і танків, якими вона озброєна. В нотах наводиться цілий ряд дальших доказів, що ця совєтсько-німецька поліція є „звичайною збройной силою, або її ядром".

ЗАПОВІДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ КОМПРОМІСУ У ВИСЛІДІ ПОДОРОЖІ ЛІ.

Лондон, 24 травня. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй, Тригве Лі, відбув тут вчора дві конференції з премієром Атлі і секретарем закордонних справ Бевином на тему своєї поїздки до Москви та розмови зі Сталіном, і опісля конференції з французькими керівниками. Сьогодні Лі має відлетіти до Злучених Держав та відбуде наради з президентом Труманом і секретарем Ачеоном. В поінформованих колах передбачують можливість західно-совєтського компромісу у висліді цих розмов, що мав би проявитися в конференції Ради Безпеки ще перед найближчою сесією Генеральної Асамблеї та яка мала б вирішити справу національно-китайського представництва в Об'єднаних Націях.

ЧЕСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗНОВУ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМЕНШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ МІСІЇ..

Прага, 24 травня. — Комуно-чеський уряд знову видвигнув домагання, щоби скорочену вже на дві третині персоналу місцеву американську дипломатичну місію зменшити ще на половину, отже до 12 осіб.

ПОЧАЛИСЯ ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ЗЛУКИ ІНДУСТРІЙ.

Бонн, Німеччина, 24 травня. — Французький плян злуки французької і німецької стальної і вугільної промисловостей увійшов сьогодні в стадію перших спроб його реалізації, як до цеї столиці Західно-Німецької Федеративної Республіки прибув вчора директор французької Комісії Плянування, Жан Монет, та почав на цю тему переговори з німецьким канцлером, д-ром Конрадом Аденауером. Плян, якщо буде здійснений, мав би закінчити історичну французько-німецьку господарську ревалізацію, що не залишилося б без впливу і на закінчення політичних антагонізмів з одного боку, та започаткування всебічного об'єднання Европи від самих основ. Розмови Моннета з Аденауером були попереджені довшою конференцією французького представника з аліянтськими високими комісарами, у висліді якої аліянти уповноважили Моннета почати „неформальні" наради з німецьким урядом, які мають бути продовжувані в Парижі за два тижні. Наради почалися в найбільш пригожій атмосфері, бо вже досі загальна опінія не тільки двох безпосередньо заінтересованих країн, але й інших вільних націй виявила недвозначно свої симпатії до пляну.

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ УХВАЛИВ ЗАБОРОНУ КОМПАРТІЇ.

Кенберра, Австралія, 24 травня.— Австралійський парлямент остаточно ухвалив вчора урядовий законопроєкт про заборону комуністичної партії в тій країні. Як відомо, парлямент є під контролею консерватистів, що перемогли в останніх виборах і є тепер урядовою партією. Ухвалений парляментом законопроєкт піде тепер до контрольованого лейбуристами сенату. Лейбуристи зі свого боку вже раніше запевнили свою піддержку законопроєктові, але зголосили деякі поправки.

СТВОРЕНО НОВЕ МІНІСТЕРСТВО БЕЗПЕКИ В ЧЕХІЇ.

Прага, 24 травня. — Офіціяльним комунікатом комуно-чеського уряду проголошено тут вчора створення нового міністерства безпеки, яке очолюватиме Ладіслав Копріва, член центрального комітету партії. Нове міністерство буде чеським „рідним" НКВД, матиме армію таємної поліції з великими повновластями. Безпосередньою причиною створення нового міністерства є поширена між чеськими большевиками пошесть шпигунської лихорадки.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ДЗЕРКАЛІ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Президент Труман переслав Конґресові свій вже четвертий з черги звіт про активність Організації Об'єднаних Націй та участь в ній Злучених Держав Америки. Звіт відноситься до активности цеї міжнародної організації в 1949 році. В супровідному до звіту листі президент Труман називає Об'єднані Нації „дзеркалом стану світових справ" і підкреслює такі важливіші пункти:

Хартія Об'єднаних Націй є контрактом між членами, що вони полагоджуватимуть свої непорозуміння мирно та сприятимуть господарському і соціяльному розвиткові всіх народів з метою досягнення і закріплення кращого світового ладу і миру. Злучені Держави — твердить президент Труман — піддержують всіми своїми силами і засобами цю організацію, бо вона відповідає нашим основним цілям в модерному світі. Виконання постанов хартії ОН, в переконанні президента, приспішило б здійснення наших основних цілей: встановлення справедливого миру та запевнення волі і господарського та соціяльного прогресу для нашого та інших народів.

Між найважливішими справами, полагодженими Об'єднаними Націями в минулому році, президент Труман згадав конфлікти в Палестині, Індонезії і Кашмірі, як теж цілий ряд інших проблем, від піддержки президентового Четвертого Пункту починаючи а на працях поодиноких комітетів в роді ЮНЕСКО кінчаючи.

До найважливіших неполагоджених справ президент зарахував безнадійність проблеми міжнародної контролі атомової енергії та звичайного збросння, справу мирових договорів з Німеччиною, Японією і Австрією та цілий ряд інших проблем. Він теж не залишив жадного сумніву, що головним виновником всіх невдач і „мертвих точок" в Об'єднаних Націях треба вважати Совєтський Союз.

В цьому то і діло. Президент Труман твердить, що „Об'єднані Нації змагають до порозуміння та до виконання цих порозумінь в добрій вірі". Але власне в цьому „дзеркалі стану світових справ" сліпий міг би намацати, що всі найшляхетніші пориви вільних людей, найбільші компроміси, всі геніяльні програми і рецепти на мир та дальший господарський і соціяльний прогрес не мають жадної практичної вартости в світовому маштабі, як довго фактором і партнером в міжнародному житті є Совєтський Союз.

Але президент Труман рішучо мав правду, стверджуючи, що „Об'єднані Нації є дзеркалом стану світових справ". І вже під цим одним тільки оглядом Об'єднані Нації виправдуються. Бо в їхньому дзеркалі поступово всі народи і всі люди бачать ту страшну хворобу нашої доби і ту страшну загрозу, якою вона є для людства та якій на ім'я большевизм.

Практичним наслідком тої правдивої відбитки потворного большевицького обличчя в дзеркалі Об'єднаних Націй треба вважати Доктрину Трумана, Плян Маршала і головно Атлантійський та інші оборонні пакти проти большевицького партнера з Об'єднаних Націй. Без них, без цих превенційних заходів, згідних з хартією Об'єднаних Націй, але поза їх рямками, Об'єднані Нації і їх Рада Безпеки були б залишилися такими, як їх означив старий глузун Бернард Шов на початку їх створення: Роз'єднаними Націями і Радою Небезпеки.

Одне тільки побажання залишається ще до вільних народів: аби вони в дзеркалі Об'єднаних Націй побачили справжню долю уярмлених большевизмом народів, зокрема України, аби в цьому дзеркалі зрозуміли їх змагання і потреби та витягнули з того такі самі практичні висновки, які проявилися в Атлантійському Пакті.

Гофман про розвал Кремля

Після свого свідоцтва перед сенатською комісією мав Пол Гофман розмову в редакції журналу „Юнайтед Стейтс Нюз енд Ворлд Ріпорт" на тему розвалу Кремля. Як у конґресі, так і в пресі він висловив переконання, що Кремль мусить розлетітися.

Гофман, це директор Адміністрації Економічної Кооперації, яка переводить у практиці Плян Маршала для відбудови Европи. Він вважає злудою твердження, що Росія це наскрізь об'єднана країна. Коли там є 15,000,000 людей запроторених у неволю, то це вже свідчить, що там нема єдности. Цифра 15,000,000 доводить, що вісім відсотків населення, що живе в невільничих таборах, це противники уряду. Супроти них, як і супроти населення сателітів, вживає Росія безоглядного терору.

Допомога для населення Росії й сателітів не є безвиглядна. Коли прийде час на захитання влади в Совєтах, тоді заговорить населення. Не треба буде довго ждати на практичний вияв спротиву, ані не треба буде людей до цього заохочувати.

Що значить ворожий настрій населення проти уряду поліційної держави, можна пізнати на прикладі Франції. Там німецький режим підчас війни був подібний до комуністичного режиму. А всетаки французи втримували дух спротиву і це причинилося до перемоги аліянтів.

Перед вибухом війни було три диктатури, з них уже впала диктатура нацистів і фашистів, а остався ще Кремль. Гофман певний, що диктатура Кремля впаде в теперішнім десятиріччі. Коли Кремль захитається, він розлетиться.

Уже тепер слідно стримання комунізму. До недавна комуністи були майстрами в опановуванні нових країн в Европі. Вони були добре вишколені в Москві і звідти діставали вказівки. Вони ще тепер користуються випробованими методами. Наші спроби оборони вони називають або „простою брехнею" або „великою обіцянкою". Таку війну ведуть вони на трьох фронтах, а саме: на економічнім, інформативнім, політичнім, а частинно теж військовім. Відповідно до таких фронтів комуністи добирають засоби і зброю, а завжди з тою самою метою: поневолення людей і народів. Коли ми ведемо нашу холодну війну, вона мусить бути ведена відповідною зброєю. Нашою ціллю є збереження волі народів і одиниці і посилення їх добробуту.

У Західній Европі, де саме йде наша праця, ми мусіли наперед постачати людям харчі. Коли людина насичена, щойно тоді може мріяти про ідеали. Сміло можемо тепер твердити, що підвишка хлібної пайки у Франції відвернула людей від комунізму.

Тепер ідеться про це, щоб пробити діри в Залізній Заслоні. Це можна досягнути дорогою інформацій. Інформації йдуть взад і вперед. Якщо нам удасться обсіяти землю перед Залізною Заслоною так, щоб вона зазеленіла, тоді вісті про це донесуться швидко поза Заслону і там люди ждатимуть волі. Досі ішли інформації про Захід при допомозі товарообміну. З цим ідуть різні вісті, навіть фантастичні, одначе вони в основі правдиві.

Для посилення правдивих інформацій за Залізною Заслоною і по цілому світі треба яких 300 мільйонів долярів. Одначе самі доляри не вистачають, як це доказує практика в Китаю. Треба ще мати програму для кожної частини світу і її здійснювати відповідно до часу.

З початкових слів Гофмана ясно, що розвал Кремля неминучий, коли б почалася стріляна війна. На питання, чи „холодна війна" переміниться в „гарячу", Гофман не дав ясної відповіді. Він тільки сказав, що про це може рішити навіть якийсь припадок.

Головний Отаман Симон Петлюра

Іван Кедрин

СИМОН ПЕТЛЮРА

(Роковини смерти 25. травня 1926 — 1950)

Який жаль, що українське письменство все ще таке бідне на таланти, які вміли б черпати пригорщами з рідної давнини й сучасности та які вміли б живо й барвисто пером відтворювати живі постаті історії! На жаль, нема в нас ані англійського Томзона, ні французького Моруа ні навіть німецького Людвіґа чи московського Мережковського, нема чи майже нема в нас монографічної літератури, нема в нас письменницьких портретистів ані епіків, що лучили б зглиблену студіями історичну правду з оповідацьким хистом, з полетом і уявою!

Постать Симона Петлюри, його життя й смерть — ідеальна тема для великого письменника. Вона живе ще у нашій пам'яті, його сучасників, із рядів котрих передчасно видерла його ворожа куля. Яка це цікава, яка траґічна постать! Службовик Земства (своєрідної самоуправної установи за царських часів), журналіст, редактор журналу „Украінская Жізнь" у Москві, виплив високо вгору на хвилях революції, але вже не пірнув в них, як стільки інших. Навпаки: це один із тих вибранців, які міцнішають і ростуть в обставинах, що в них інші нидіють, заломлюються і гинуть. Це саме тайна індивідуальности: високо переростати „у трудній мінуті" всіх своїх земляків-сучасників, полонювати їх чаром своєї особовости й перейти в історію великим, всупереч усім, що впевняли про його маленькість.

Симон Петлюра — постать наскрізь революційна. Щойно в ході революції набірав формату політика. Коли українська революція заломлювалась, Симон Петлюра мав уже формат державного діяча. Він ріс на очах своїх товаришів і співробітників і вони підчинювались автоматично його авторитетові, таксамо, як це робили маси, інстинктовно відчуваючи його силу політичної індивідуальности.

Очевидно, що земляки старалися огірчити його життя якмога найосновніше. Володимир Винниченко, зависний, що зоря Петлюри притьмарює його популярність, не називав його інакше, як „Слинявим" і вічно кепкував собі, наче б Петлюрі найбільше залежало на білому коні, на котрому міг би в'їхати в Київ. Галичани, маючи смертельний жаль до Петлюри за варшавський договір із Пілсудським, довго не називали його інакше, як тільки „зрадником". Зазнав Симон Петлюра тієї самої долі, що стільки інших його попередників із всесвітної історії: треба було аж його траґічної смерти, щоб наче на кивок чародійної палочки замовкли всі лайливі голоси незнайків і всезнайків і щоб учорашні злобні противники разом із звеличниками глибоко поклонилися його тіням.

Вороги ж України перші інстинктовно відчули в ньому найнебезпечнішого з усіх українців. Тому вони перші піднесли його ім'я до висот символу. Як за московського царату назва „мазепинець" була означенням українського патріота, таксамо московські большевики „петлюрівцями" охрестили всіх тих, що не були „мартовими" новоспеченими „тоже-украінцамі", а розуміли своє українство, як поняття національно- політичне, а не етнічно-територіяльне. І петлюрівцями були всі ті, які відкидали „зміновіховство" та вперто, невтомно і послідовно шукали всіх способів для дальшої збройної боротьби за рідну державність. Тому теж досить було назвати когось петлюрівцем, щоб зненавидженого петлюрівця розстріляти: і тому теж петлюрівці були горді, що вони є петлюрівцями.

По нинішній день Симон Петлюра є символом. Тільки тепер це вже не символ національности й боротьби проти Московщини, а символ українського державництва та вірности українців українській державницькій ідеї. Тому сьогодні ніхто вже не тямить, чи Петлюра був членом української соціял-демократичної партії, чи будьякої іншої, чи Петлюра робив такі чи інші помилки (котрий навіть із найбільших в історії світу їх не робив та не мав своїх людських слабощів?!), або чи Петлюра „годився" чи „не годився" до ролі голови української держави. Він був головою української держави і він став ним силою своєї індивідуальности. Він був тим, що робив історію і мав ту велику прикмету державних діячів, які — при всьому особистому темпераменті — вміють ждати та вміють вірити, що вчорашню невдачу можна направити завтрішнім успіхом. Треба тільки мати видержку і впертість.

І це теж знали вороги України. Тому Симон Петлюра, політичний еміґрант у Парижі, без війська і зброї, був для них завжди небезпечний. Коли ж у Польщі прийшов несподівано 12. травня 1925 року до влади знову Йосиф Пілсудскі, який теж умів ждати і вмів робити історію, московські большевики захвилювались. Не можна було допустити, щоб існувала бодай потенціяльна можливість нового порозуміння двох славянських народів, поярмлених третім московським, а така можливість існувала, як довго обидва творці концепції розподілу Росії на національні держави ще жили. Тому вже з два тижні пізніше московський комуніст убив на розі двох паризьких вулиць Симона Петлюру, маскуючи цей найочевидніший вияв остраху червоної Москви серпанком ніби то расової пімсти.

Один із керівників колишнього Ш. Інтернаціоналу, нині один із найчільніших керівників Комінформу і вожд французьких комуністів Торез був оборонцем Шварцбарта на паризькій судовій розправі. Треба було типово-французької атмосфери супер-лібералізму й толеранції для кожного вбивника, що своє вбивство виправдує будь-якими почуваннями ненависти чи любови, — треба було атмосфери зганґренованої тими комуністичними впливами, які кільканадцять років потім привели Францію над беріг пропасти, паралізуючи її волю підчас гітлерівського наїзду, щоб отой суд над вбивником Симона Петлюри скінчився увільняючим присудом. Який глум над свободолюбною Францією: французькі судді виправдали аґента найбільшої сатрапії нових часів, який вбив одного з найбільших борців за волю свого народу!

24 роки минули з того часу. Українська проблематика є така сама нині, як була тоді й тими самими залишились ідеї, що ними жив і для них згинув Симон Петлюра. Але чим ми далі від тієї траґічної дати, чим ми далі від днів української революції рр. 1917-21, тим виразнішою є постать Симона Петлюри, як великого патріота, як політика, як державного діяча, як українського символу. І дивлючись нині на українську пустку, що її даремне старається виповнити галас і біганина різних земляків, з жалем та смутком питаємо себе: чи з'явиться у нас новий Петлюра, коли виб'є знову „трудна мінута"? Покищо є тільки пустка.

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

5)

— Коли ... коли тебе не буде зі мною — дивись у вечері на ту он зірку! Я також буду дивитися, і ми бодай в думках будемо разом ...

— Ми більше про це не будемо говорити! - лагідно вриває мене чоловік. — Не будемо ніколи! Зрештою, „звідтам" зірок не видно, бо „там" вікна забиті дошками. Ти бачила тепер в'язницю? Ні? А я ходив спеціяльно оглядати... Ходім додому!

Але я не йду додому. Я біжу на гору до сусідки Олени і, увірвавшись до мешкання, кидаюсь їй на шию і плачу, плачу разом з нею.

— Скажіть мені, Ольго, як це пережити? Як це пережити?? — голосить вона. — Ще передвчера чоловік згадував, що, коли поїде до Києва, то привезе Павликові на його уродини подарунок!.. Буде мати синочок добрий подарунок!.. Може зовсім батька й не знатиме!.. Ольго, Ольго! Які ви щасливі! Як я вам заздрю!!!

— Не заздріть мені, Олено! Хто знає, що мене чекає завтра!..

Далі вже нічого не говоримо, розуміємо себе без слів...

Знову минали дні, не приносячи жадних змін. Правда, Олександра двічі викликали до НКВД у справі заарештованих колеґ і питалися, чи не знає він про них якихось компромітуючих даних. Але через те, що ми в місті були недавно і з усіми заарештованими були ледви знайомі, то муж легко з того виплутався:

— Я тих людей мало знаю, з ними поза роботою не зустрічався, жадних балачок не вів і взагалі ними ніколи спеціяльно не цікавився. Тому нічого про них сказати не можу.

Слідчі вдавали здивованих:

— Ду-у-у-у-же цікаво!.. Під самим вашим носом діяла активно на шкоду радянській владі потужна контрреволюційна організація, а ви нічого не помічали?! Дуже цікаво!.. І... дуже неправдоподібно!.. Ми скоріше схильні тут припускати умисне замовчування, як таку дивну короткозорість! Злочинну короткозорість!. От, наприклад, Бузів. Мусите щось про нього знати!

— Про цього вже найменше! Знаю тільки, що він мав рижі вуса, а потім їх зголив.

— Ви, здається, починаєте собі з нас кпити?!

— Ані не думаю! Але направду, це — все, що я можу про того чоловіка сказати.

— Гм!.. Вас би, власне кажучи, треба було затримати на декілька днів і дати вам можливість обдумати ту справу докладніше... Але на цей раз покищо можете йти додому: ми вас ще покличемо..

По рокові масових переслідувань і арештів, коли всі вже були переконані, що знаходяться в найтяжчому часі репресій, несподівано почалася нова пресова кампанія за те, що „проявлено замало чуйности", що „вороги народу ще не зліквідовані і діють далі"! А тому, щоб „довести успішно боротьбу до кінця, на пост комісара внутрішніх справ призначається досвідченого і твердого чекіста Миколу Івановича Єжова"! Москва поклала всі надії, що „Микола Іванович" не спустить нікому і всіх „ворогів народу" візьме в „єжові рукавиці".

Це був останній удар обуха!

Дійсно, „єжовські рукавиці" дали себе негайно відчути, і репресії досягли нечуваних розмірів. Кожен день почав приносити все сумніші новини: масово викидати з роботи родичів всіх ув'язнених, пізнавали в транспортах на заслання десятки знайомих, по багатьох людях зникали всякі сліди і нарешті звичайними стали випадки, коли заарештували батька і матір заразом, дітей забирали до сиротинця, а мешкання опечатували.

Самогубства траплялися на кожному кроці...

Наступили гарячі червневі дні. Богата українська природа пишалась у всій силі свого розквіту. Буяли високі трави, всміхалися до сонця веселі личка різнокольорових квітів, цвіли липи, сповнюючи повітря солодкими пахощами і бадьорим гудінням заклопотаних бджіл. Сонце світило так привітно, обливаючи землю щедрим золотом!.. І тільки люди, що колись гордо називали себе царями природи, в протилежність до оточення, блукали зажуреними, похмурими тінями. Для них не існувало ні краси, ні радости, вони тратили весну і стали рабами власних законів.

В інституті почалися іспити. Студенти, заклопотані і стривожені несподіваними різними змінами, збиралися здебільша для підготовки цілими гуртками, щоб спільно вирішити масу сумнівних питань у пророблюваному матеріялі. І справді, як було не тривожитись, коли багато професорів, котрі викладали в попередні роки, були виарештувані, а на їхнє місце призначені нові, незнайомі люди, котрі мали інші вимоги. Також багато різних теорій, що донедавна вважалися святими істинами, були раптом проголошені шкідництвом і контрреволюцією, і замінені новими. Багато науковців, письменників і політичних авторитетів стали раптом „ворогами народу" і, замість характеристики їхньої діяльности, котрій посвятилося багато годин, тепер вимагалося знати, де і як вони шкодили совєтській літературі, науці і політиці.

З гуманітарних наук жадних підручників не було, бо кожна наукова спроба, випущена друком у світ, по якомусь часі вважалася політично шкідливою і бралася на індекс. Навіть у науках точних і природничих НКВД і комуністична партія знаходили контрреволюцію і одне по одному конфіскували різні видання. Отже, единим джерелом „студій" залишилися конспекти лекцій, записані на скору руку в часі викладів. Але що вміжчасі виарештували і професорів, то і конспекти лекцій стратили вартість, ба навіть ставали небезпечними. А тим часом „політична свідомість" і „правильна політична орієнтація" у всіх галузях науки вважалася для абсольвента високої школи багато важливішою, як знання конкретного наукового матеріялу ... (Дальше буде).

КОНВЕНЦІЯ У. Н. С. В СПРАВІ ОБОРОНИ АМЕРИКИ ТА ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

Тексти маніфестаційно ухвалених XXII. Конвенцією Українського Народного Союзу дня 23-го травня в Клівленді телеграми до президента Трумана та листа до державного секретаря Діна Ачесона:

ТЕЛЕГРАМА ДО ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА

Пане Президенте,

Ми 447 представників 58,000 членів Українського Народного Союзу, найстарщої братсько-запомогової організації американців українського роду, основаної в 1894 році, використовуємо нагоду нашої 22-гої Звичайної Конвенції, щоб привітати Вас та очолюваний Вами уряд Злучених Держав, у Ваших зусиллях запевнити всебічну оборону нашої країни, вважаючи це першою передумовою встановлення справедливого миру в світі і найпевнішою запорукою його тривкого збереження.

Конвенція зокрема вітає ініціятиву уряду ЗДА в організації спільної оборони всіх вільних націй світу перед зростаючою загрозою різних форм комуністичної агресії. Тому Конвенція всеціло піддержує пороблені в цьому напрямі і з цею метою конкретні заходи, що проявилися в Доктрині Трумана, Пляні Маршала, Атлантійському Пакті, Четвертому Пункті та в американській піддержці Об'єднаних Націй і подібних вільних міжнародних інституцій.

Рівночасно Конвенція закликає уряд ЗДА, щоби ці заходи, зокрема Доктрину Трумана, яка передбачує американську моральну і матеріяльну допомогу народам, що боряться проти большевизму, поширити теж і на поневолені большевизмом нації, головно на волелюбний український нарід. Він бо перший почав боротьбу проти комунізму вже від самого початку його встановлення в Росії, і перший впав жертвою його агресії, не маючи належного зрозуміння ані піддержки з боку демократичного світу. Україна і її нарід продовжує цю боротьбу до сьогодні в найтрудніших обставинах, складаючи в ній найбільші жертви крови і життя. Український нарід, з огляду на свою історичну, традиційну, культурну і світоглядову приналежність до цивілізованого світу західних демократій, та з огляду на своє відоме проти-тоталітарне наставлення, так пророчисто виявлене в боротьбі проти націзму в Другій Світовій Війні та в продовжуваній боротьбі проти комунізму перед і після неї, є в сьогоднішних обставинах найвартісніщим природнім союзником Злучених Держав та їх аліянтів. Тому боротьба українського народу за залізною заслоною, очолювана і символізована легендарною Українською Повстанською Армією, заслуговує на найвище признання і максимальну та всебічну допомогу з боку вільних націй світу, зі Злученими Державами Америки на чолі.

ЛИСТ ДО СЕКРЕТАРЯ АЧЕСОНА

Ми 447 представників 58,000 членів Українського Народного Союзу, найбільшої і найстаршої братсько-запомогової організації американських українців, з її 478 відділами в 23 стейтах ЗДА і 4 провінціях Канади, зібравшись тут у Клівленді на нашу XXII. Звичайну Конвенцію, використовуємо цю нагоду, щоби висловити Вам нашу вдячність і запевнити нашу повну піддержку керованій Вами з доручення президента Трумана американській закордонній політиці, зокрема щодо Вашого рішучого становища в теперешній „холодній війні" між нашою країною і Совєдською Росією.

Идучи за Вашими вказівками, висловленими на недавньому зібранні Американського Союзу Редакторів, та „відкладаючи хвилево на другий плян всі менше важливі міркування, забуваючи всі розбіжності думок, що не мають вітального значення та застановляючись над найважливішою проблемою безпеки і добробуття нашої країни", ми всеціло піддержуємо Ваш заклик до „мобілізації всіх наших сил", щоб здобути перемогу в цій тотальній „холодній війні" проти совєтсько-російської агресії.

Під кутом цих наших зусиль для запевнення безпеки і добробуту нашій країні, ми дозволимо собі звернути Вашу увагу на одну справу, яку оминається формально в закордонно-політичних плянах нашої країни, але яка, по нашій думці, може мати для неї рішальне значення.

Ми маємо на думці Україну та 45 мільйонів вільнолюбного українського народу, що перший впав жертвою комуно-російського імперіялізму з його встановленням три десятки років тому та який від того часу стоїть в затяжній боротьбі проти нього. Хоча в цій боротьбі вже впали мільйони українців, хоча комуно-російські займанці огнем і мечем винищують все, що тільки носить на собі печать українського духа і хоча під час другої світової війни український нарід поніс найбільші жертви майна, крови і життя в боротьбі проти брунатного німецького і червоного російського націзмів, він продовжує сьогодні цю боротьбу за своє визволення з щораз більшою рішучістю. Символом цеї боротьби українського народу за визволення стала його підпольна збройна сила, легендарна Українська Повстанча Армія, що своїми героїчними чинами здобула подив в цілому вільному світі і заохотила до боротьби за визволення інші поневолені Совєтською Росією нації.

Ці загально відомі факти, як теж традиційно-історична і духово-культурна приналежність українського народу до Заходу та його цивілізації, робить Україну нашим наймогутнішим союзником за залізною заслоною. Тому в інтересі Злучених Держав Америки та всіх вільнолюбних націй світу і їх перемоги та здобуття і закріплення справедливого і тривкого миру в світі є дати всю можливу моральну і матеріяльну допомогу цьому нашому великому українському союзникові за залізною заслоною.

Відкриття щоденних українських радіопередач в рямках керованого державним департаментом „Голосу Америки" — треба розцінювати як важливий крок в цьому напрямку. Проте, він ще далеко не вистачальний.

Тому в інтересі нашої країни та її перемоги ми гаряче рекомендуємо:

1. В нашій закордонній політиці дати першенство справедливості, бо вона є передумовою миру;

2. Визнати офіціяльно за поневоленими колись царською а тепер комуністичною Росією народами право на вільне і незалежне життя в своїх суверенних державах на своїх етнічних територіях;

3. Достосувати Доктрину Трумана з усіми її наслідками не тільки до вільних народів, які борються проти поширення комунізму, але головно до поневолених комунізмом народів, зокрема до українського народу.

Ми вважаємо, що як довго комуністична Росія практично опановує одну п'яту частину земного ґльобу та як довго загрожує опанувати ще дальші терени, так довго не може бути й мови про будь-який мир.

Тому ми закликаємо Вас поробити всі можливі заходи не тільки для оборони вільних народів, але насамперед для допомоги визвольним змаганням поневолених народів за залізною заслоною, що послабить воєнний потенціял нашого противника та його загрозу для вільних націй.

Ми закликаємо Вас зокрема дати всю можливу тільки, моральну і матеріяльну допомогу нашої країни визвольним змаганням українського народу, без успішного завершення яких не можна собі подумати перемоги демократії та встановлення тривкого миру в світі.

Б. Козловський

„ШОСТА КОЛОНА"

(Докінчення).

Що ж спонукає всіх цих обивателів, що повинні були б завдячувати своїй демократичній батьківщині своє вільне й заможне життя, ставати її евентуальними зрадниками? Пояснювати це просто отою глупотою „людського стада", елементи якої є в кожнім національнім суспільстві, було б аж надто спрощено. На нашу думку, розв'язку цього питання слід шукати головно в площині психології певної категорії людей, в їхньому специфічному психічному збоченні. Десь, хай і в підсвідомості, носячи в собі віру в остаточну перемогу комунізму, такі люди інстиктовно, наче той струсь, що ховає перед небезпекою голову під крило, заплющують очі на дійсність, воліючи йти лінією найменшого опору, і наперед психологічно пристосовуються до „нового світу", заколисуючи свої сумніви мріями про його переваги й втіхи. Звикши до цього самогіпнозу, вони кінець-кінцем починають щиро брати за дійсність свої рожеві міражі. Щоправда, дехто з них ніби часом схиляється припустити „частку" моторошної правди про Советський Союз, але як природжені оптимісти такі люди зараз же знаходять для своєї стривоженої уяви цілющий заспокійливий лік: у нас цього бути не може. Ця ілюзія була осбливо поширена в Чехії і балканських країнах під час німецької окупації. Коли наші „остівці" переконували таких чехів, що для свого визволення їм треба орієнтації не на Схід, а на Захід, і вияснювали советську дійсність, ті лише відмахувалися руками: „У нас такого не буде, ми собі цього не бажаємо. Наші селяни не хочуть колективізації, а наші робітники обожують Масарика й Бенеша. У нас навіть комуністи цілуватимуть руки Бенешові." Дехто з цих чехів мабуть утік уже на Захід, а решта тужливо дивиться туди ж з-за мурів советської імперії, не наважуючись голосно згадати не тільки Масарика, а навіть і того самого Бенеша, що так прислужився свого часу Москві, запобігаючи її ласки. Це так тепер, але тоді вони радо потиснули б руки й американським друзям советів.

Отака ця „шоста колона". Декому мабуть здається, що ця інертна, пасивна, безформна, розпорошена маса не може бути силою, загрозливою для держави. Проте такий висковок був би цілком помилковим, — принаймні для ЗДА. Саме в цій неорганізованості, безформності, розпорошеності і разом з тим „льояльності", отже й безконтрольності, головна сила й небезпека „шостої колони". Чисельно велика, — в усякому разі більша не тільки за комуністичну партію, а й за всю „п'яту колону", вона непомітно, капельцями повсякденного побуту, просочується в найдрібніші шпари американського суспільства, розчиняючи й вбираючи в себе недосить тверді його часточки. Нашіптуючи десь за пляшкою пива про „миролюбність" СССР, про „агресивну" політику ЗДА, ці „льояльні громадяни" ллють воду на млин московських узурпаторів, фактично стають їх спільниками й агентами. Не наважуючись вийти на поверхню життя, вони, як ґрунтові води, невидимо живлять на ній буряни просоветських настроїв. Ніби далекі від активної боротьби, хіба не зможуть вони у вирішальну годину бою за волю й добробут людства вийти з свого психологічного підпілля, щоб дати „п'ятим колонам" велику підмогу живою силою?

Чи не ясно, що забувати про існування „шостої колони" значить недоцінювати сил ворога, а не боротися з нею, значить збільшувати їх. Нехай боротьба з нею тяжка, але вона і можлива й конче потрібна. Зрозуміло, її форми й методи повинні бути відмінні від вживаних в боротьбі з „пятими колонами", бо ці колони мають певні організаційні форми й програму конкретних, завжди антидержавних і антиконституційних дій і тим конкретизують і саму боротьбу з ними. Отож, якщо боротьба з „п'ятими колонами" повинна відбуватись переважно методами „хірургічними" і успіх її великою мірою залежить від спостережливости, вміння і спритности органів державної безпеки, то боротьба з „шостими колонами" потребує методів, сказати б профіляктики й загальної гігієни. Однак, її не можна провадити й засобами звичайної пропаганди. Марна річ переконувати в протилежному людину, яка в гіпнотичному забутті вперто твердить, що сажа є біла, а сніг чорний. Американське суспільство повинно тут виявити мудру ініціятиву, відшукавши якісь нові, ефективніші шляхи цієї боротьби. Один з них знайшло вже місто Мосіні, інсценувавши у себе на початку травня комуністичний переворот. Дві трагічні жертви цього експерименту є, очевидно, наслідком організаційних неполадок першої спроби. В усякому разі це маленьке провінційне місто довело можливіть такої боротьби і своєю сміливою ініціятивою кинуло всій Америці виклик: хто далі?

ТУРЕЦЬКИЙ УРЯД РОЗГЛЯДАЄ ПРОБЛЕМУ АМЕРИКАНЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Анкара, 24 травня. — Вчора тут відбулося перше засідання новоствореного турецького уряду переможної в останніх виборах Демократичної партії. На порядку нарад була головно проблема американської господарської і військової допомоги, яку розглянено дуже уважно. Діло в тому, що за передумову інтензивнішої допомоги американські власті ставлять вимогу деяких персональних змін на чолових постах в армії. Ці зміни були ухвалені вже попереднім парляментом, але не були переведені в життя. Тепер вважається, що після гідного уступлення переможеного президента Іноні, за його слідами підуть теж інші зміни. На це вказував би факт, що міністром оборони в новому уряді призначено цивільну особу. З признанням ствердкується, що між переможною у виборах Демократичною партією та уступаючою від влади народно-републіканською немає найменших проявів будь-якого антагонізму та що всі партійні провідники прийняли вирок народу зі справжньою демократичною гідністю.

XXII. КОНВЕНЦІЯ У.Н.СОЮЗУ

(Докінчення зі стор. 1-шої)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА РОМАНА СЛОБОДЯНА

(Продовження)

Відсотки від морґеджів

Друга позиція у фінансовім звіті, це відсотки від морґеджових інвестицій, які одержано в сумі $162,321.76. Всі морґеджові інвестиції є платні щодо відсотків а також і сплати морґеджів, згідно з умовами. Організація не має більше контрольованих морґеджових реальностей.

Відсотки від бондів

Третьою позицією у доходах є відсотки від бондів на суму $818,693.87. Всі інвестиції в бондах доброї якости і всі платять відсотки.

Відсотки з банків виносять суму $607,21.

Відсотки від членських позичок

З відсотків від членських позичок прибуло за чотири роки $64,837.83. Всіх активних позичок з кінцем 31. грудня 1949 р. остає 2,522 на суму — $363,166.28.

Відсотки від нотів виносять суму $16.50 і ця інвестиція сплачена в 1946 році.

Чинш від реальностей

Одною з більших позицій у фінансовому звіті є чинш від реальностей на $234,653.21. По відтягненні розходів $179.998.47, остається чистого доходу $54,654.74.

Дальші позиції фінансового звіту є: зарібок на реальностях $6,973.50, зарібок на бондах $66,529.88, піднесення вартости інвестицій в реальности $400,00 і піднесення вартости інвестицій в бондах на суму — $1,565.12. Разом від інвестицій $1,356,598.88.

Дальші позиції фінансового звіту є: дохід з продажу книжечок і відзнак $145.10, зворот стипендії і позичок з народного фонду $654.49, з продажі книжок видавництва У. Н. Союзу в англійській мові $3,789.51. Дальше подані еврітські частини, перенесені з посмертного фонду для малолітних спадкоємців $29,744.33, прихід друкарні і книгарні $386.789.54; інші звороти $6,474.85; перенос грошей Захисту-Сиротинця до книг організації в 1948 р. в сумі $47,587.34 і перенос фонду бл. п. Семена Ядловського до народного фонду в сумі $3,262.38, разом $50,849.72. Разом дохід за чотири роки виносить $6,190.020.18. З перенесення було $8,412,029.14, отже разом $14,602,049.32.

Розходи

Табеля розходів поділена на дві частини. Перша частина відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, народного, сирітського, Згоди Братств і Адміністраційного. Разом виплачено членам $1,799,906.25. Більші позиції у виплатах в посмертних фондах, це виплачені посмертні запомоги на суму $1,085,066.62; одна виплата подвійного відшкодовання $1,000.00; виплати повної готівки за вивінувальне обезпечення (ендавмент) $36,700.00. Запомоги з фонду запомогового $107,092.21; з фонду народного $29,045.00; грошеві звороти $111,376.74; дивіденда для членів $354,288.28; перенос резерви за переписаних дітей до інших родів обезпечення $28,015.29; виплати з фонду Згоди Братств $11,331.78, разом виплачено членам $1,799.906.25.

Друга частина розходу відноситься до інших виплат, а саме, оплата за канадійські чеки і податок від інвестицій — $282.73; видатки на реальностях, податки, вода, паливо, світло, асекурація, платня робітникам і інші видатки разом в усіх фондах $179,998.47; — втрати на реальн. $6,901.80; втрати на бондах $17,11; обниження вартости бондів $13,667.28; обниження вартости машин в друкарні $7,926.34.

Виплати адміністраційного фонду старших членів і молодечого департаменту, а також виплати конвенційного фонду подано окремим звітом. Також окремим звітом подано виплати з фонду народного, виплати стипендій для української молоді, поміч культурним і освітнім установам та виплати на видавництва. Разом інші виплати виносять $1,635,085.98 а випл. членам $1,799,906.25. Разом за чотири роки виплачено $3,434,992.23. Балянс з кінцем 31. грудня 1949 р. остається $11,167,057.09, а балянс з кінцем 31. грудня 1945 року остав $,8,412,029.14. Майно У. Н. Союзу, за чотири роки збільшилося на $2,755.027.95, або у відсотках на 32%.

Адміністрація „Свободи"

В звіт Головного Касієра включено теж звіт з адміністрації „Свободи". З нього виходить, що „Свобода" за чотири роки звітового часу мала — $391,789.54 приходу і $371,157.17 розходу, отже осталося — $31,377.09, з чого $25,000.00 перенесено до адміністраційного фонду У. Н. Союзу. Найбільшу позицію в приходах ($216,000.00) становить передплата від членів УНСоюзу. В розходах платня робітників виносить — $132,183.01, платня редакторів $58,556.00, а платня кореспондентів $12,709,57. Видавництво („Свобода" і „Юкрейнієн Вікли") має тепер чотирьох постійних редакторів (Д-р Л. Мишуга, д-р С. Демидчук і А. Драган в „Свободі" та С. Шумейко в „Юкрейнієн Вікли", 5 постійних дописувачів, 10 кореспондентів, 3 канцелярійні сили і 12 друкарів і робітників.

На закінчення свого звіту головний касієр Роман Слободян твердив:

„Це є фінансовий звіт Українського Народного Союзу за останні чотири роки. Звичайно, довгі ряди цифер і їх підсумки не належать до дуже інтересної лектури, щонайменше не для кожного. Але хто вміє читати числа і їх категоріями думати, той відкриє в цьому звіті найбільш промовистий і найбільш вимовний образ стану, господарства, розвитку і дальших можливостей цеї великої організації. За цими, здавало ся б, сухими чи мертвими числами можна побачити в цілій його повноті той кипучий вир життя, яким позначилася історія Українського Народного Союзу в звітових чотирьох роках. Тут з найбільшою точністю і з оправданою гордістю можна сказати, що це зіставлення цифер говорить само за себе справді найкраще.

На закінчення звіту я хотів би тільки підкреслити та звернути увагу Світлої Конвенції окремо на такі справи:

Український Народний Союз є доброчинною організацією і як такий він є під контролею асекураційного департаменту стейту Ню Джерзі. Звіт державної контролі є тим документом, що дає нам дозвіл провадити асекураційне діло в усіх стейтах Злучених Держав і провінціях Канади. Найважливішим фондом нашої організації є посмертні фонди, що становлять суму $10,529,462.36 або 94% усіх фондів організації. Цього фонду не можна ужити на інші цілі, як тільки на передбачені статутом організації, та на які дозволяють асекураційні закони. Другим важним фондом є фонд адміністраційний, що призначений на провадження організаційної праці. За минулих чотири роки цей фонд зменшився на суму $113,625.20 і остає до виплачення нагорода для відділових предсідників і касієрів $6,051.00, нагорода за нових членів $25,399.40, і нагорода лікарям $1,307.00 разом недобір $146.409.60. Цей фонд з кінцем 1949 р. виносив у відсотках 1,33% загального майна. Щоби можна провадити організаційну працю то мусимо зрівноважити бюджет і це є дуже важна справа до вирішення на цій конвенції.

Загальний зріст майна У. Н. Союзу за чотири роки був на суму $2,755.027.95 і цей дорібок інвестовано у безпечних бондах та в певних морґеджах. За чотири роки збільшено інвестиції в бондах на суму $3,353,442.18, а зменшено інвестиції в морґеджах на суму $215,048.35; зменшено інвестиції в реальностях на суму $249,500.07, — зменшено інвестиції в членських позичках на суму $81,282.02 і зменшено готівку на суму $83,781.41. Сьогодні майно організації у сумі $9,427,591.35 або у відсотках 84,42% є інвестоване в бондах першої якості.

Пройдених в звітовому часі чотири роки є черговим великим етапом в нашому організаційному житті. Дописано нову світлу сторінку до історії, започаткованої 56 років тому першими нашими піонірами. Згадуючи про це, ми маємо на думці слова великого американського філософа, Джорджа Сантіяна, який твердив: „Хто не пам'ятає минулого, тому завжди загрожує небезпека, що він його повторить". Ми не хочемо повторяти минулого. Ми хочемо тільки його використати і з нього навчитися, щоб йти дальше вперед. Бо щоб йти вперед, треба завжди оглядатися назад. В радості і смутку, в успіху і невдачі, нам завжди треба пам'ятати науку минулого. Минуле добро треба використовувати на те, щоб робити краще, а з минулих помилок треба вчитися, щоб їх не повторювати.

П'ятьдесятьшість років історії Українського Народного Союзу дають нам велику науку, що й як нам робити та куди нам йти в майбутньому. Союз, а з ним і багато з нас, зокрема тих, що є у його проводі, пережили великі успіхи, але й не менші труднощі та невдачі. Сьогодні наша організація є могутня морально і сильна фінансово. Все це, разом з багатющим досвідом минулого, є запорукою ще світлішого майбутнього" — закінчив свій звіт п. Роман Слободян.

Звіти Контрольної Комісії

Загальний звіт від Контрольної Комісії зложив її голова, Дмитро Капітула, а за ним кожний з контрольорів: Володимир Гірняк, д-р Амвросій Т. Кібзей, Іван В. Іванчук та Степан Куропась, передавали коротко свої спостереження та звідомлення про свою працю як контрольорів, союзовців і громадян, доповнюючи свої надруковані звіти. Контроля в цілості і кожний контрольор з окрема підкреслювали взірцеву господарку У. Н. Союзу.

Звіти Головних Радних

Головні Радні: Павло Дуда, Стефан Слободян, Іван Романишин, Тарас Шпікула, Володимир Дідик, Ґеновефа Зепко-Жеребняк, Микола Давискиба, Іван Кокольський, Дмитро Шмагала, Олена Штогрин і Петро Кучма, подібно як і члени Екзекутивного Комітету та Контрольної Комісії, доповнювали коротко свої окремо надруковані конвенційні звіти. В звітах, крім праці в рямках УНСоюзу та займаних в ньому урядів, віддавано окрему увагу загально - громадській праці.

Дискусія над звітами

Ще того самого дня відбулася оживлена і незвичайно серіозна та речева дискусія над звітами. Найбільше уваги приділено касовим справам. Під час дискусії основно вияснено всі охоплені звітами проблеми.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

АМЕРИКАНСЬКА ЗБРОЯ ДЛЯ ІРАНУ.

Іран і Злучені Держави заключили умову, яка дає спроможність постачати Іранові зброю для оборони перед нападом Росії. Іран це остання з 13 країн, які мали дістати з Америки частину з ухвалених $1,310,000,000 на закупно зброї, одначе на підставі засад, складених департаментом стейту.

ТАРЗАН, ч. 2351. Тінь ночі.

Увесь день Тарзан спокійно вказував шлях, хоч унутрі кипів на згадку, що мусить полювати на своїх приятелів.

Коли настала ніч, господар джунглів заявив, що буде стояти на варті...

...а Манзен, думаючи, що він має батіг у своїх руках, радо згодився.

Незабаром правильне віддихання людей вказувало, що вони сплять глибоко. Мавпочоловік утік крадьки.